

postindu-se fricos la umbra vulturului rusesc, să încercă să supere cu glasul lui strident pe prințul Bismarck, de care altădată avea o spaimă de morțe! *Opera lui Bismarck va trăi și Germania va ști să apere contra a milioane de baionete dușmane*.”

Astfel de gratificări reciproce dau de sigur nota situației. Francesii și Germanii au început a se ironiza, apoi se vor batjocori, pe urmă — Dămine feresece — se vor certa și — cine mai știe, ce o să iasă din toate acestea?! Ori cât își dau unii și alții silințe să ne asigure de pace, primejdia războiului s'a accentuat evident prin proclamarea alianței ruso-franceze.

*

În presa engleză se pot citi o mulțime de versiuni interesante despre alianța franco-rusă. „*St. James Gazette*” spune, de pildă, că deja în 13 Octombrie 1896 a existat între Franța și Rusia un tratat de alianță în scris. În forma lui originală se stabilise, ca cele două puteri să se sprijinească neurmărit una pe alta în politica militantă și în greutățile diplomatice ce se vor ivi, — până când Rusia își va încheia pregătirile de război.

Acesta a fost rezultatul primei vizite dela Cronstadt.

Puțin după această preveniență „teribilului împărat” și curentul filo-german, ce începuse a se manifesta în Paris, au deșteptat îngrijiri la Petersburg. Țarul Alexandru III trebuia dumerit printr'o garanție formală, că atitudinea Germaniei nu poate schimba nimic în raporturile dintre Franța și Rusia. Țarul însă n'a fost mulțumit nici cu această declarație. Atunci guvernul francez a făcut următoarele declarațiuni și mai categorice.

„Chiar nici în cazul, când Germania ar voi să redea Elsația-Lorena, ori pur et simple, ori în schimb pentru vre-o colonie, ea să-și garanteze neutralitatea Franței în cas de război cu Rusia, Franța n'ar primi acest ofert. Onoarea pretinde dela Franța, ca să recucerescă cu arma, ceea-ce a pierdut în război. Numai o recucerire poate să facă provinciile anexate erăși ale Franței. Acesta ar fi scopul principal al Franței și Rusiei deopotrivă, decât tripla alianță ar provoca război.”

Prezența principelui de Neapol la manevrele germane din Elsația-Lotaringia, a alinat pe Francezi. Indată după aceasta s'a hotărât vizita dela Toulon a escadreii rusești, și s'a iscălit o convenție. Adevărat că această convenție era numai militară. Documentul s'a subscris numai în numele „Franței”, er nu în numele republicii franceze. De aici apare, că alianța a existat deja de atunci.

Țarul Nicolae II și Felix Faure, s'ar fi mulțumit personal, ca textul tratatului de alianță să nu vină în publicitate. Când Nicolae II a fost în Octombrie anul trecut la Paris, Francezii au făcut tot posibilul, să stărcă dela el cuvântul dorit. Dér tinerul domnitor n'a făcut-o. Ceea-ce n'a făcut însă atunci, a făcut acum.

Textul întreg al tratatului — dizea foia engleză — nu va pute fi insintat nici odată camerelor. Paragraful referitor la retrocedarea Elsației-Lorenei și la pregătirile Rusiei, ar provoca mare vifor. Franța și Rusia n'ar câștiga nimic prin acesta. — Dér nu trebuie treoute cu vederea tendințele pentru împăcarea Poloniei. Din Berlin până la Varșovia duce o cale numai de 12 ore.

*

Corespondentul din Paris al lui „Independance Belge”, care este intim amic al lui Felix Faure, comunică acestei foi, că alianța ruso-franceză are și caracter ofensiv și că cuvintele Țarului: „drept și echitate” se refer la Elsația-Lorena.

„*Erăși cestiunea română în Ungaria*”. În Nr. dela 2 Septembrie a. c. al ziarului „L'Independance Belge” vedem sub titlul de mai sus publicată o scrisoare ce-o adresează d-l George Moroianu directorului numitei foi. Acestă scrisoare se referă la unele afirmațiuni, ce le-a făcut d-l

Pázmándy cu privire la cestiunea română într'o scrisoare a sa, publicată în „Independance Belge”.

Pázmándy afirmă mai întâi, că elementul român în regatul St. Stefan nu constituie decât 12% din populațiunea întregă a țării. D-l Moroianu îi dovedește însă cu însăși datele statistice oficiale maghiare din 1890, că Românii fac peste 17% din totalul populațiunii, și că prin urmare onorabilul d-n Pázmándy a șters o' singură lovitură 800,000 de Români din numărul cuprins în acea statistică. Arată apoi cum se face statistica la Maghiari și cum ei apar, că s'au înmulțit cu 15% în deuce ani, pe când înmulțirea Românilor și a Slavilor, despre care se știe că sunt mai spornici decât Maghiarii, o indică statistica numai cu 7%. După ce blamă această tactică, autorul scrisorii continuă astfel:

„În ce privește uniunea Transilvaniei cu Ungaria, pe care d-l Pázmándy n'o mai crede susceptibilă de nici o discuțiune, să-mi fiă permis de a-i aduce aminte, că dieta Transilvaniei dela 1848, care a votat pentru prima oară uniunea, n'a fost conchiamată pe baza egalității drepturilor locuitorilor Transilvaniei, ci pe aceea a unei legi aristocratice și feudale dela 1791. În virtutea acestei legi, Românii, care constituie marea majoritate în Transilvania, n'aveau decât 13 reprezentanți între cei 322 deputați din care se compunea dieta. În aceste condițiuni, evident, că uniunea a fost votată în mânia celor mai vii protestări ale Românilor. Pentru ca lectorii „Independanței”, la a căror imparțialitate s'a adresat d-l Pázmándy, să-și potă face o idee clară asupra cestiunii, ei trebuie neapărat să cunoască acest fapt istoric, după care vor fi în poziția de a judeca mai bine ca orîși-cine, decât Românii au séu nu dreptul și datoria de-a revoca din timp în timp în memoria asupritorilor lor nedreptatea săvârșită cu privire la ei și de a cere reparațiune. Fiind-că, cum o spun foarte drept Mamiani și Pasaol Fiori... „treccrea timpului nu va pute transforma nici-odată violența în drept”, voiți mai adauge două cuvinte înainte de a încheia.

„Opera de pace la care se consacră d-l de Pázmándy și onorații săi colegi din parlamentul dela Budapesta, e foarte nobilă și foarte generoasă. Însă înainte de a veni să propovăduască această pace în străinătate, în diversele conferențe interparlamentare de arbitragiu, ei ar săvârși un fapt mult mai generos și mult mai nobil, decât s'ar adopera să lucreze sincer la ei acasă, pentru-ca libertatea și justiția să fiă măsurate cu aceeași măsură tuturor cetățenilor Ungariei...”

CRONICA POLITICA.

— 25 August v.

Am amintit, că *părechia regală italiană* s'a dus în Germania, sosind la 4 Septembrie în Homburg, unde i-s'a făcut primire strălucită. La revista militară, ce s'a dat în onoarea regelui Umberto au asistat regele Saxoniei, regele Württembergiei, marele duce de Hessen, principele de Cambridge și alte persoane principiare. Astfel aproape întregă Germania era de fată spre întâmpinare. Regele Italiei avea cu sine și pe ministrul de esterne Visconti-Venosta. Întelinerii dela Homburg i-se dă însemnătate politică, mai ales, că se face tocmai după întvederea dela Cronstadt, unde s'a proclamat alianța ruso-franceză.

*

Ziarul rusesc „*Moskovskija Vjedomosti*” publică într'unul din numerii săi mai recentți un articol plin de destăinuiri interesante asupra *nesucceselor contelui Goluchowski* în misiunea sa pe lângă *cabinetele din Rusia și Franța*. Foia rusescă istoricesce, că șeful diplomației austriace ar fi expus lui Murawiev un plan gata asupra împărțirii Turciei. Rusia însă a refuzat ori-ce discuțiune. Față de acest nesucces contele Goluchowski s'ar fi adresat și Francei. Dér și aici a fost tratat cu refus. Diarele vieneze relevând aceste destăinuirii

vor să combată veracitatea celor spuse de foia rusescă.

*

Foia germană „*Zukunft*” publică un interviu ce l'a avut unul din corespondenții sei cu prințul Bismarck asupra *alianței ruso-franceze*. Bismarck, dize corespondentul, nu vede nici o schimbare a situației în toastele Țarului și a lui Faure. „*Nations allies*” încă nu este „*alliance*”, și în anumite împrejurări pot fi și o curtenă gôla, un fel de întărire a frazei „*nations amies*” tot atât de puțin obligătoare. „*Acei Francezi din Paris, care cer publicarea tratatului, au încât-va dreptate. Eu cred — continuă Bismarck — că textul tratatului, ar mulțami pe Francezi... Imnul Țarului și Marseillaisa nu se prea potrivește una cu alta. E drept, că ôla franceză e mai aprôpe acum de foc, dér tocmai pentru aceea conținutul ei potă să se umfle și să se verse mai ourend ca până acum. Acestă trebuie să o gădăscă ômenii noștri dela guvern și să-i abată dela o schimbare a bazei pe care stă armata noastră. E foarte bine, că noi Germanii nu ne simțim nici-odată în siguranță și că Parisienii, care în cele din urmă fac politică franceză, ne deșteptă cu larma lor din somn. Însă cu „*nations amies*” și „*allies*” nu ne vor speria nici-odată: Țarii rusești sunt ađi mai conștiențioși, decât să-și pună în mișcare armatele, pentru-ca să satisfacă vanitatea franceză.*”

Alianța dintre Ruși și Francezi.

Corespondentul din Paris al lui „*Novoi Vremia*” aduce următoarea ilustrație despre prietenia „necondiționată și fără sémă” între Franța și Rusia:

Scena s'a petrecut în redacțiunea unui foarte mare și răspândit ziar parisian („*Figaro*?”) Redactor-șef al lui și inima ziarului este un om bătrân și vechiu, bun amic al meu. Eu nu împărtășesc întot-déuna vederile lui, mai ales acele despre relațiunile ruso-franceze, și avem adese-ori dispute din cauza acestei. În zilele acestea m'am dus la el în redacție, spre a afla ce se petrece și ce se dize acolo. După ce am vorbit deja câtă-va vreme despre vizita lui Faure la Petersburg și peste tot despre tema sus pomenită, el îmi dize: „Voi ađi ajuns un astfel de rezultat, la care nici nu vă așteptați; ađi produs o desăvârșită evoluțiune în sufletul acestui popor, care vi-l'a dat cu totul! Acest popor a trăit timp de un pătrar de secol cu ideea de răzbunare, dér cu cât mai mult se apropia de voi, cu atât mai mult pricepea, că nici-odată nu veți purta rebel cu Germania pentru cauza, ca Elsația și Lotaringia să fiă înapoiate Francei, și că toate speranțele lui în această privință sunt iluziuni. Și sciiți ce? Poporul francez s'a împăcat cu acesta, er în ziua omoniei sale cu Rusia a adus această jertfă. De ađi încolo cel dintăi loc în inima lui îl ocupă Rușii.

— „De unde ai scoos toate acestea? Pe ce-ți întemeiezi astfel de vederi?”

„Am scoos-o din convorbiri și corespondențe a mii de ômeni, corespondențe de care primesc multe în fiă-care zi.”

Prietenul redactor a deschis cutia mesii, a scoos una din cele de pe urmă scrisori sosite lui și spuse:

„Scriitorul acestei corespondențe este un membru din cei mai activi ai fostei *Ligi patriotice* și a fost până acum nemulțumit, că prietenia ruso-franceză nu ne-a adus încă Elsația și Lotaringia. A doua zi după explosia petardei în ziua plecării lui Faure la Petersburg, am scris un articol, în care am exprimat părerea, că făptuitorul nu potă fi altul decât vr'un șovinist din fosta *Ligă a patrioților*. Drept răspuns am primit tocmai această scrisoare, foarte sinceră și cordială. Noi patrioții, serie, ne soim jertfi visurile în favorul trebuințelor urgente ale patriei noastre. Să sciiți, că noi adorăm Rusia și am adorat-o mai ourend de cât voi. Alianța cu ea e mare norocire pentru Franța și noi putem dovedi cu Rusia laolaltă lucruri mari și fără Elsația-Lotaringia.”

„Și am să vă spun încă și altceva”, continuă redactorul-șef. „Alsațienii ei însăși și ne-au priceput și nu mai propovăduesc războiul cu Germania, cerând numai autonomia.”

— „Așa dér D-ta admiti posibilitatea alianței între Franța, Rusia și Germania cu scop de-a lupta în contra inamicului comun?”

— „Negreșit că admit, deși nu tocmai în ourend.”

*

Ziarul rusesc „*Narod*” scrie, că la punerea pietrei fundamentale pentru noul pod dize *Troitsky*, metropolitul din Petersburg, după rugăciunea obișnuită a mai dize și una „*pentru salutea presidentului Faure și pentru propășirea întregii națiuni franceze*”.

Acesta este primul oas, undela asemenea ocaziuni biserica rusescă a cuprins în rugăciunea „*Intru ani mulți*”. („*Mnogaia-Lieta*”) ce se dize pentru Țarul, și pe șeful unui stat strein și o națiune străină.

Foile din Petersburg scoot la ivelă acest fapt și spun, că importanța acestei pășiri a bisericii pentru uniunea ruso-franceză, trebuie să sară în ochi fiă-oarua, căol prin ea legăturile ce unesc Rusia cu Franța au devenit de nedistros.

Două mari aniversări.

D-l V. A. Urechie adresează presei, următorul apel:

La anul 1901, adecă peste patru ani, vom avé aniversarea morței lui Mihail Vitezul. Trei ani după aceea națiunea română va trebui să-și aducă aminte de Stefan cel mare, mort la 1404.

Acele națiuni au vitalitate, acele națiuni sunt demne de a trăi, care au cultul marilor lor ômeni.

La multe ocaziuni am spus acesta.

Dér ce ocaziuni mai mari, mai vrednice de a ne fixa atențiunea, ca aceste două aniversări: 1901 și 1904?

Să nu ni-se dize, că avem timp de ajuns până atunci. Până la prima aniversare, aceea a lui Mihail Viteazul, nu mai avem decât patru ani.

Ce sunt patru ani când e vorba de a face pregătirile unei asemenea serbări?

Dér ce sunt chiar cei șapte ani, care ne despart de aniversarea marelui Stefan Vodă?

Propunem, ca fără mai multă întârziere să se provôce o adunare a presei, care să ia inițiativa alegerei unui mare comitet, mare prin importanța bărbaților, care îl vor forma, și care comitet să începă de pe acum a așeza programul serbărilor din 1901 și 1904 și a și urmări executarea acelu program.

Nu trebuie să așteptăm, ca guvernul să ia asemenea inițiativă. Ori-care ar fi guvernul, s'ar pute ca el să nu se simță cu totul liber, mai ou sémă cât privește serbarea dela 1901.

Dér care e guvernul, care ar pute împedea întreaga națiune de a-și serbători eroii?

Nici un moment nu putem bănui, că s'ar afla un guvern românesc în stare de a aduce pedecă comitetului, care ar primi însărcinarea organizării serbărilor acestora eminamente naționale.

Deci la lucru și fără întârziere.

Rugăm totă presa românescă de pretutindenți, fără deosebire de colóre politică, să ne comunice adesiunea sa, indicând numele persoanei, care urmează să represinte fiă-ce jurnal la adunarea, ce se va convoca ulteriormente.

Adesiunile rugăm a se trimite cel mult până la finea lui Septembrie viitor, pe numele meu.

SCIRILE DILEI.

— 25 August v.

Profesori noi la școlile medii române din Brașov. În ședința de alaltieri, Sâmbătă, a Eforiei școlilor centrale române gr. or. din Brașov au fost aleși ca profesori suplenți generali (pentru toate școlile

medii) d-nii Dumitru Lupan și Pavel Percea, ér pentru școala comercială d-nii: Procopiu Givulescu și George Vătășan. Dintre profesorii suplenți de până acum au fost realeși d-nii: Pompiliu Dan (gimnasiu), Aurel Ciortea (reale) și Ioan Pricu (comercioale).

Gratulare. „Telegr. Rom.” comunică, că Escolența Sa arhiepiscopul și metropolitul Miron Romanul a fost felicitat Sâmbătă de membrii Consistoriului metropolitan în frunte cu P. S. S. episcopul Aradului Ioan Meșianu din incidentul aniversării a 69-a a zilei născerei Sale.

O statistică interesantă. După o statistică oficială unghurească, numărul copiilor români din Transilvania și Ungaria, obligați de a frecuenta școala, se ridică la cifra de o jumătate de milion. Dacă se va avea însă în vedere tendința maghiară de a prezenta pe Unguri în număr cât se poate de mare, ér Români într'un număr mai redus, ori-cine își poate închipui, că numărul copiilor români din Ungaria și Transilvania, obligați a merge la școală, este cu mult mai mare.

Limba română în Bucovina. „Patria” din Cernăuți scrie, că la un examen practic din științele administrative, ținut Marți la guvernul țării, s'a examinat un candidat de naționalitate rutună și în limba română, sub presiunea d-lui president al țării conte Goëss. Relevăm cu satisfacțiune acest caz — ție „Patria” — care deși e în sensul legii, dér după scirea noastră e primul caz practicat în Bucovina. Dorim, ca acest început al considerării juste a limbii românești, să nu rămână corb alb în Bucovina.

Încă un savant german spionat și urmărit. Casul întâmplat cu întemnițarea d-lui Dr. Weigand s'a repetat în ediția cevașt mai „blandă” față c'un alt savant german, profesorul Heinrich Winkler din Bresslau, care venise în Ungaria să facă studii etnografice și de limbă. Profesorul Winkler se afla tocmai în Püspök-Ladány, când „patrioții” dela administrația unghurească au pus ochii pe el, vrând să-l aresteze, sub cuvânt c'ar fi spion. Eța ce spune însuși d-l Winkler: „Nu voiau să scie nici de pașaportul meu, nici de carta mea de vizită, nici de lămuririle verbale, ce li li-am dat; în Püspök-Ladány m'au escortat la primăria, mi-au făcut diferite întrebări, mi-au cerut notițele spre examinare. Așa ceva nu mi s'a mai întâmplat în Europa”. E interesant, că Winkler — după cum spune „Budapesti Hir-lap” — e membru corespondent al Academiei maghiere. De gēba: ospitalitatea maghiară numai astfel se scie ilustra față cu străinii.

10,000 fl. pentru cultura română. Este în general cunoscut în cercurile române din Olușiu, că dōmna Maria Ilieș n. Șandor a lăsat prin testament înainte de mōrtea ei suma de 10 ori 12 mii fl. cu destinațiunea de a se folosi pentru scopuri de cultură românești. Dela mōrtea numitei proprietare au trecut timp destul de îndelungat și cu tōte acestea nimic nu se scie înocă despre executarea voinței celei ce a făcut acesta frumoasă donațiune poporului nostru. Pōte, că fiul răposatei d-l Victor Ilieș proprietar în Recea-Cristur, ne va scie o deslușire exactă în privința aceasta. Dacă suntem bine informați, a fost instituit ca executor al testamentului dōmnei Ilieș, d-l avocat Augustin Munteanu din Deșiu.

Foc. Ađi nōpțe au ars în Nou trei case, două șuri și un grajd, în care se afla o vacă cu vițel. — Un mare incendiu a fost Vineri nōptea și la Bușteni, prefăcōnd în cenușă aprōpe o stradă întregă. Număroase case și vile au fost nimioite de flacări.

Monumentul lui Stefan cel Mare. O scire din Pietra-Neamțu (România) anunță, că monumentul pe care ofițerii regimentului 15 (Răsbien) de infanteriă vor să-l ridice în amintirea luptei eroice susținută de Ștefan cel mare, la Valea Albă în contra Turcilor, e aprōpe terminat, și inaugurarea lui se va face în cursul lunii Sep-

temvre. Monumentul consistă dintr'o piramidă, pe care sunt săpate în relief armele vechi cu care se luptau Moldovenii în acele timpuri, și anume lancea, cōsa, toporul, coiful de fer, zalea etc. Frumosul monument va avea inscripția următoare: „Nemuritorului Eron și Atlet al lui Christ. Lui Stefan cel Mare, care în 24 Iulie 1476, în acest loc vitejesc cu repunerea vieții, apră neatârănarea Moldovei și existența națiunii române contra oștirilor nenumerate ale Sultanului Mahomet, de el însuși comandate”.

Un director dela „Teresianum” despre tinerii maghiari. Se scie, că în Viena este un institut de creștere numit „Teresianum”, fundat de împărătesa Maria Teresia, în care își primesc creșterea mulți tineri maghiari. Unul dintre foștii directori ai acestui institut se pronunță astfel despre ei: „Tinerii maghiari învață bine în cele patru clase inferioare. Din clasa a cincia până într'a opta însă, ei dau tot înderēt și când părăsesc institutul, rar se fac din ei omeni distinși. Până când sunt mai mici, ei sunt ascultători și diligenti; dér după-ace au ieșit cursul inferior, părinții lor îi pun în vacanță pe cal, ori pe capra birjei, le dă pușcă în mână, țigară în gură, oărți de joc în mână și de aci înainte în fi-care an se gândesc tot mai puțin la studiu. Când au scăpat din institut, toți fac pe domnul și cel mult decât sunt buni de deputați în cameră. Scopul lor urgent este să fiă aleși de solgăbirși și deputați... La aceste „Budapesti Hir-lap” adaugă: „Tinerii (maghiari) teresianiști vin acasă, aici fac fașone, dau pe domnul, în scurt timp își cheltuesc moștenirea, și decât să-răcesc, nemulțămii cu ei, certați cu patria și cu națiunea lor, trādesc din protecțiune. În ofiții întēlnim mulți astfel de nenorociți teresianiști... Odiuorā fidei-comis-ul îi apără și pe teresianiști în proprietatea lor; ađi însă nemeșul maghiar n'are decât proprietate îndatorată, care decât trece la fii, le dă multă gândire și puțin venit. Fiul, decât vine acasă, urmăză exemplul părintelui, își petrece vacanța în plăceri domnești spre bucuria părinților, cari își învață copilul, cum trebuie să jōce rol în societate în Ungaria... Curat adevăr!

Un inginer român decorat de Țarul. D-l inginer Ursachi, inspectorul general al construcției liniei ferate transiberiane, de origine Român din Basarabia, anume din Reni, a fost primit Miercuri în audiență de Țarul Nicolae, în Varșovia. Țarul Nicolae a decorat pe tinerul și distinsul inginer cu crucea de mare ofițer al ordinului St. Stanislav. D-nul inginer Ursachi și-a făcut studiile secundare la Galați, unde are mai multe rude.

Br. Bánffy, ministrul președinte unghuresc, care s'a întors din străinătate, se va prezenta, după cum se anunță, ađi în Șimleul-Silvaniei, ca să-și facă darea de sēmă înaintea alegătorilor săi.

Liturgiă slavă. Din Olomutz (Olmütz) se anunță: De o bună bucată de vreme partidul radical (adeocă ceh) din Moravia pune la cale o agitațiune ascunsă, dér cu etāt mai intensivă cu scop de a se introduce liturgia slavă în biserică catolică a națiunii cehe. Spre acest sfērșit s'a elaborat un Memorand voluminos, care tocmai acum circulă în tōtă țera pentru a se oulege iscălituri. În acest Memorand, care în luna Septemvre are să fiă înaintat Sf. Sale Papei, se scote la ivelă, că liturgia slavă a fost instrăinată poporului ceh „prin fraudă și înșelătorie grosolană”, ér în Moravia liturgia latină, într'u cât priveșce populațiunea cehă, domnesce numai per nefas și de facto usurpat.

Stipendii pentru Maramureșeni. Suntem rugați a publica următoarele: „Pentru dobândirea stipendiilor din fundațiunea Vicarului Kōszeghy, se escrie concurs cu termin pân' la 15 Septemvre st. n. Pot concurge juriști și studenți gimnasiali de origine nobili români din Maramureș. La recourse sunt a-se alătura: carte de botez, atestat despre originea nobilă și română și

testimoniul anului școlastic trecut. Recur-sele, adresate cătră comitat, sunt a-se trimite la subscrisul. — S. Șugatag, la 23 August 1897 — Tit Bud, Vicarul Maramației”

Nou atentat anarchist. În Barcelona s'a făcut Vineri nōptea un nou atentat anarchist asupra șefului de poliție Portas, care a primit un glonț de revolver în piept, cauzându-i o rană gravă. Atentatorul a fost prins. El se numesce Ramon Sempan Barril născut în Barcelona. Asasinul voia să fugă, dér nu i-a succos. Sempan a mărturisit, că e anarchist.

Prințese înșelătoare. Din Bruxella se telegrafază, că poliția a arestat pe prințesa spaniolă Della Tore și pe fiică-sa din cauză, că amēndouē au făcut înșelăciuni în valōre de aprōpe 1/2 milion franci.

Din cronica brutalităților gendarmilor unghuresci.

Dilele acestea s'a petrecut în comuna Ibănesci, de lângă Reghinul săsesc, un caz, care ne dă cu o dovadă mai mult, că gendarmii unghuresci au un fel de putere discreționară într'u insula și batjocuri pe Români.

Casul s'a petrecut cu d-l farmacist din Bucuresci Avram Petra, original din comuna Ibănesci. Reintorcându-se d-sa pentru câte-va zile acasă spre a-și cerceta familia, a petrecut aci la început câte-va zile neconturbat. Se țice însă, că doi locuitori tōioșoi din comună, basați pe raporturile lor de prietini și gendarmii, începură a se lăuda prin comună, că ei vor face să fiă prins și escortat d-l Petra ou gendarmii. Aceste amenințări însă d-l Petra nu le luase în sēmă, căci își avea tōte actele în regulă și nu-și putea închipui, ca într'un stat cu pretenții de civilizațiune să pōtă fi atacat din senin libertatea personală a unui cetățean onest. Opt zile a stat d-l Petra în Ibănesci și gendarmii, decât tocmai ar fi avut vre-un prepus în contra d-sale, au avut destulă ocaziune de a-l cerceta acasă și de a-i cere lămuriri, dér nu i-au cerut.

Intr'o sēră însă — Sâmbătă în 16 (28) Septemvre c. — când d-l Petra se reintorcea cu trāsura dela Reghin, unde petrecuse pe unchiul său, d-l N. Petra-Petrescu, etā că în capetul comunei patru gendarmi înarmați îi fîn drumul, provocându-l între injurături grobiene să se dea jos din trāsura, căci vor să-l escorteze la fisolgăbirșul din Gurghiu. Întrebând, cum și pe ce basă își permit gendarmii să facă acōsta, aceștia au răspuns, că au ordin să-l escorteze, deore-ce e declarat ca desertor dela miliția. D-l Petra protestă, cerēnd să i-se arate ordinul, în timp ce, de altă parte, scōse din busunar actele de legitimare, ce din întâmplare le avea la sine, — erau acte dela consulatul austro-ungar din Bucuresci, prin cari se dovedea, că etāt în ce priveșce miliția, cât și în ce atinge cesțiunea pașaportului, d-l Petra este în tōtă regula. La început, gendarmii nici nu voiră să cetescă actele sub pretext, că era întunec și nu aveau lumină. Numai după multă insistență se „milostivi” unul dintre gendarmi să scōtă din busunar o lumină și să cetescă actele, pe basa cărora „consiliul” celor patru gendarmi înarmați aduse „judicată” de-a achita pe d-l Petra și a-l reda libertății.

Așa ni-se descrie acest caz. Pentru ca lucrul să fiă mai bine înțeles, ni-se mai împărtășesce, că înainte de ce gendarmii au sēvērșit acōstă „bravură”, ar fi fost iratați cu beutură din partea celor, cari au voit să-l batjocuresc pe d-sa! În acest fapt își află esplicarea tōtă enigma. Că gendarmii ar fi avut ordin, nu se pōte admite; cu etāt mai puțin nu se pōte crede, că ei ar fi fost îndemnați la comiterea acestui fapt numai de sentimentul datorinței, căci în acest caz ar fi avut destul timp și ocaziune să cerceteze pe d-l Petra acōsă spre a-i cere lămuriri, ér nu să-i țină drumul în timp de nōpțe și încă patru de-odată!

Abusurii de acestea și mai mari ca acestea avem qilnic de înregistrat din par-

tea gendarmilor, dér nu ounōsem oas, ca gendarmii să fi fost vre-odată trās în cercetare și esemplar pedepsii pentru abuserile lor sēvērșite față de Români. Ar fi fōrte de dorit, ca cel puțin membrii români ai adunărilor comitatense să suleveze asemenea casuri în congregațiunii, silind pe șefii comitatelor să se pronunțe, de sunt și ei într'u tōte solidari cu asemenea procedurii abusive ale gendarmilor, ori nu sunt?

Avis literar!

Fiind-că cei ce m'au provocat dând mâna cu mine și promițēnd, că vor plăti tiparul, decât voii scōte „Răspunsul la cartea neagră” și în broșură separată, și-au uitat de asta; și fiind-că eu am spesat 500 fl. cu scrierea, tipărirea, compactorul, espedițiunea a 103 exemplare pro honore, și fiind-că nu puțin din amioii și cunoscuții, la cari am espedat 10—20 și mai multe volume pentru a-le desface, nici la repetite recerocări nu vor a scie și a răspunde rugărilor mele etc.: am ridicat prețul „Răspunsului la Cartea neagră” dela 65 or. la 1 fl. și dela 1 leu 50 bani la 2 lei. Rog pe cei ce vor dori a ave acōstă Carte să trimită anticipativ 1 fl. pentru carte și 5 or. pentru marca poștei. Eța pe amioii, la cari li-am espedat câte 10, 20—26 esemplare, să-mi trimită fără amănare banii, seu broșurile.

Azentie Severu.

NECROLOG. Cu inima adēnc intristată aducem la cunoscință trecerea la viața de veac a preaiubitului nostru Iosif Hossu vice-president la înalta curte de comptabilitate a statului, cavalier al ordinului Corōna de fer cl. II, scl. întâmplată Joi în 2 Septemvre la orele 8 dimineața. Rămășițele pămēntesce ale scumpului nostru decedat vot fi transportate dela locuința sa din Budapesta la Giulatelec, unde vor fi aședate, spre așteptarea gloriosei învieri, în mormēntul familiar, Duminecă în 5 Septemvre.

Budapesta, 3 Septemvre 1897.

Familia Hossu.

Răposatul a fost fiu de preot român, a funcționat odiniorā și ca profesor la școalele din Blășiu, mai târziu a devenit funcționar comitatens în Olușiu, deputat dietal etc. În 1870 a ajuns vice-president la esautoratul de stat, în care calitate a funcționat până acum, când în urma unui atac de apoplexiă a răposat în etate de 72 ani. La dorința lui, răposatul a fost înmormēntat la moșia sa din Giulatelec.

ULTIME SCIRI.

Homburg, 5 Sept. Într'un toast înflăcărāt, împēratul Wilhelm a salutat pe regele Umberto ca pe aliatul fidel, a căruia vizită arată din nou lumei, că tare și neclintită este legătura triplei alianțe, Regele Umberto a mulțămii țicēnd, că e fericit de doveșile de amicitie și alianță, ce le primesce. Susținerea păcii o doreșce și el ferbinte.

DIVERSE.

Un redactor nemāngăiat. Un redactor-diarist din Georgia și-a pus de gând să se retragă de pe cariera sa „ingrată”, dând ca motiv următoarele adevăruri „crude”. Să nasce un copil, medicul ori mōșa primesce 10 dolari, redactorul 0. Se botēză, preotul primesce 4 dolari, redactorul, care descrie festivitarea, primesce 00. O păreche se cunună, preotul își ia competența; redactorul, care descrie festivitarea, toaletele damelor în cele mai mici amănunte, amintesce cu numele pe fiecare participant și urēză tineri părechi viață lungă și feroicită, primesce pōte o bucăciōă de prăjitură, seu 000. Cu timpul mōre copilul; medicul primesce 5 seu 10 dolari, preotul încō odată 4 dolari, oioșii dela 25—100 dolari, redactorul dedicōă decedatului un panegiric și primesce 0000 — plus că i-se mai oferă problema țica plăcere de a insera grațuit o mulțime de condoleșce.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.

Redactor responsabil: Gregoriu Maior.

Cursul la bursa din Viena.

Din 5 Septembrie 1897.

Table with 2 columns: Item (e.g., Renta ung. de aur 4%, Impr. căil. fer. ung. în aur 4 1/2%) and Price.

Cursul pieței Brașov.

Din 6 Septembrie 1897.

Table with 2 columns: Item (e.g., Banca rom. Cump., Argint român. Cump.) and Price.

De închiriat

o casă, aflătoare în piața comunei Zărnești, care până acum a servit ca farmacia, este de închiriat pe timp de trei ani, cu începutul zilei de 15 (27) Octombrie a. c.

Casă (de piatră) constă din patru odăi, având o bună poziție pentru prăvălie.

Inchirierea se va face prin licitațiune în 14 (26) Septembrie a. c. la 2 ore p. m. în cancelaria Epitropiei parohiale din Zărnești.

Pentru informațiuni a se adresa la: — Epitropia parohială română gr. or. din Zărnești. 1—3

Parisienne instruite, partant en quelques jours pour Bucarest, cherche des leçons ou bien une place comme institutrice.

Lettres sans Lacroix a l'administration de la „Gazeta Transilvaniei“.

CONCURS.

Pentru prăvălia din Bistrița a societății comerciale în înființare „Comerciantul“ se caută un:

Conducător.

Doritorii de a ocupa acest post au se probeze prin documente calificative, cunoștința de limbă și aptitudinea lor în toate afacerile comerciale.

Ofertele prevădute cu documentele necesare sunt a se adresa direcțiunii „Comerciantului“ sub adresa secretarului Dr. George Linul în Bistrița cel mult până în 20 Septembrie n. 1897.

La recercare, va avea a se prezenta aspirantul și în persoană.

Din ședința direcțiunii „Comerciantului“ ținută în Bistrița la 3 Septembrie 1897.

Ioan Mărginean, Dr. George Linul, președinte, 1863.1—2 secretar.

ANUNCIURI (insertiuni și reclame)

Sunt a se adresa subscrișei administrațiunii. În cazul publicării unui anunț mai mult de odată se face scădemânt, care crește cu cât publicare se face mai de multe ori.

Administr. „Gazeta Trans.“

AVIS!

Prenumeratiunile la Gazeta Transilvaniei se pot face și retroactiv și când dela 1-ma și 15 a fiă-cărei luni.

Domnii abonați să binevoiască a arăta în deosebi, când voiesc ca expedarea să li-se facă după stilul nou.

Domnii, ce se abonează din nou să binevoiască a scrie adresa lașurit și să arate și posta ultimă.

Administraț. „Gaz. Trans.“

Mersul trenurilor

pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Maiu 1897.

Large railway schedule table with multiple columns for routes (e.g., Budapesta - Predeal, Copșa-mică - Sibiu - Avrig - Făgăraș) and train times.

Notă: Orele însemnate în stânga stațiilor sunt a se citi de sus în jos, cele însemnate în dreapta de jos în sus. — Numerii încadrați cu linii mai negre însemnă orele de noapte. — Semnul — arată cu capul direcția, înăstrău merge trenul.